

til en Ejendom og er Ejendomsret undergivet, er i denne Paragraf begrænset saaledes, at der kan *tilkendes* Ejeren Ret til at bruge den eller Almenheden Ret til at tage den fra ham, efter som det behager vedkommende Nævn. Det kan vi ikke gaa med til, fordi der her er Tale om Tilfælde, hvor der utvivlsomt er en Ejendomsret til Stede.

Vanggaard: Jeg vil kun gøre nogle ganske faa Bemærkninger til Spørgsmaalet om Adgang til Havet, der jo synes at være det mest brændende i den Diskussion, der her føres om Naturfredning. Som Forholdene har udviklet sig, kan det maaske — det vil jeg erkende — være nødvendigt, at der af Lovgivningsmagten træffes Bestemmelser til Værn for den Ret, som der i Grunden har været til Adgang til Havet. Det var ikke nødvendigt for nogle Aar siden, men i de senere Aar er der paa Klitterne rykket et nyt Sæt Ejendomsbesiddere ind, som vi ikke har kendt tidligere. Vi Jyder forbavses over de Forhold, der nu finder Sted ovre ved Vesterhavet. Vi er nemlig vante til at betragte Klitterne som noget, man har Lov til at færdes i og glæde sig over. Men da jeg sidste Sommer kom op i Tornby Klit, saa jeg forskellige Steder Plakater i Klitterne, hvor der stod: „Adgang forbydes“, underskrevet „Holtermann“ eller Navnet paa en anden af disse nye Medborgere, som nu rykker ind i Klitterne. Det kunde aldrig falde en jysk Bonde ind at sætte ved sine Grænseskel: Færdsel forbydes. Men der rykker altsaa et Sæt Ejendomsbesiddere ind der, som ikke har den Kultur og den Tradition, som de gamle Ejendomsbesiddere havde. Det kan derfor være nødvendigt, at dette Spørgsmaal tages op til alvorlig Overvejelse, og at man stækker det — man kan i og for sig ikke kalde det Overgreb, men det nye, der indføres med at spærre Adgangen. Det forekommer mig dog, at man kunde gøre nogen Forskel paa det, man kalder Kysten, og jeg er tilbøjelig til at mene, at man egentlig godt kunde undtage Fjordene fra den almindelige Bestemmelse og kun lade denne gælde for det, som man i mere egentlig Forstand forstaar ved Havet. For Fjordenes Vedkommende forekommer det mig ikke at være saa nødvendigt, at der alle Vegne er Adgang til uhindret Færdsel langs deres Kyster. Derimod synes jeg, at det er ønskeligt og nødvendigt, at der er Adgang til uhindret Færdsel langs det, man i mere egentlig Forstand kalder for Havet, og jeg

vil her udkaste denne Tanke; det er muligt, at jeg stiller et Ændringsforslag i den Retning. Det kunde maaske ogsaa bidrage til at forlige de, som det synes, noget modstridende Interesser, naar Fjordene blev undtaget fra disse nye Bestemmelser, som man nu er i Færd med at træffe. Jeg tror navnlig, at det er ved Fjordene, man har Interesse i Indhegninger og lignende, som gaar helt ud i Vandet; det har man derimod kun i mindre Grad ved det, man i egentlig Forstand forstaar ved Havet. Jeg vil henstille denne Tanke til Overvejelse i det eventuelle Udvalg.

Formanden: Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 5te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Westergaard: Det var egentlig ikke min Hensigt at komme ind paa Lovforslagets Enkeltheder, men da der nu er kommet nogen Diskussion i Gang derom, ønsker jeg at henlede Opmærksomheden paa § 2 om Fredningsnævnets Sammensætning, hvor der efter min Mening er taget for lidt Hensyn til Landkommunerne. Det er imidlertid af den Slags Ting, som der kan forhandles nærmere om i det kommende Udvalg.

Dernæst vil jeg i Modsætning til flere af de foregaaende Talere sige, at efter min Mening sker der ved dette Lovforslag Indgreb i Ejendomsretten. Jeg tror, det var det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (A. C. Meyer), der bemærkede, at her var ikke Tale om Indgreb i Ejendomsretten, men der var kun Tale om en Afrænsning eller Begrænsning af Ejendomsretten. Det kan man kalde, hvad man vil; men det er min Opfattelse, at der ved forskellige af Lovforslagets Bestemmelser netop sker Indgreb i Ejendomsretten. Jeg behøver blot at minde om Slutningen af Lovforslagets § 5, efter hvilken Nævnet kan bestemme, at der paa nærmere angiven Maade skal være uhindret Adgang for alle og enhver til at opholde sig paa eller færdes over en Ejendom, og § 19, hvor der gives alle og enhver Adgang til Fods til den udyrkede og for Græsvækst blottede Strandbred. Dette er efter min Mening Indgreb i Ejendomsretten. Det er vi imidlertid ikke ukendte med, det kan undertiden være nødvendigt og ønskeligt, at der foretages saadanne Indgreb i Ejendomsretten, og det har jeg heller ikke villet sætte mig imod. Men det maa dog være saaledes, at hvor man foretager saadanne Indgreb og derved